

14 februari 1918

De suikerconventie.

De Belgische regering heeft aan de gezant van hare majesteit te Havre doen weten, dat het Franse gouvernement, verontrust door de toestand, waarin de Franse suikerindustrie is geraakt door de vernieling van fabrieken en door de staking van de aanmaak gedurende de oorlog, heeft gemeend de internationale suikerconventie te moeten opzeggen, gebruik makend van de bevoegdheid voorzien in artikel 5 van het protocol van 17 maart 1912.

Overeenkomstig dit artikel zal deze opzegging waarvan de Belgische regering is verwittigd op 22 augustus 1917, van kracht worden op 31 augustus 1918, dit wil zeggen dat Frankrijk op zal houden deel uit te maken van de suikerunie van 1 september 1918 af, de datum waarop het tijdvak van vijf jaar voorzien bij het protocol van 17 maart 1912 verstrijkt. Dat de Belgische regering de belanghebbende mogendheden niet eerder heeft ingelicht omtrent de kennisgeving, die het Franse gouvernement haar heeft gedaan, is te wijten aan een wisseling van gedachten, die naar aanleiding van die kennisgeving tussen de Belgische en Franse regeringen is ontstaan aangaande de voorwaarden, waaronder Frankrijk een einde wens te maken aan de verbintenissen, voortvloeiend uit de conventie van Brussel.

19 februari 1918

Het Belgische Rode Kruis.

De leden van het Belgische Rode Kruis in Nederland hebben te 's-Gravenhage hun jaarlijkse vergadering gehouden, onder voorzitterschap van de heer Edgar de Potter d'Indoye, die het enorme werk besprak, door het Belgische Rode Kruis verricht achter

het leger, van het begin van de oorlog af. Dat de vereniging haar menslievend werk tot zulk goed resultaat heeft kunnen brengen, dankt zij, zo zegde hij, aan de edelmoedigheid van de vrienden, die België in den vreemde heeft.

De heer de Potter d'Indoye schetste vervolgens het grote hospitaalcentrum van het Rode Kruis in De Panne als een werkelijk nationale universiteit, waar de beste methoden van chirurgische en medische behandelingen bestudeerd en onderwezen worden. Dit hospitaalcomplex is een belangrijk middelpunt geworden van wetenschappelijk onderzoek, een waar biologisch instituut, gesticht door giften van donateurs.

De algemene secretaris, de heer Delleur, deed verslag van de resultaten van de propaganda in Nederland gedurende het afgelopen jaar. Het totaal der fondsen, verzameld in 1917, bedraagt 314.457,32 F, wat de aankoop mogelijk maakte van 12 zware vrachtwagens (camions), voor de voorziening van de hospitaalbenodigdheden, en de stichting van een veldhospitaal met 89 bedden, aan het Belgische front. In Nederland heeft de farmaceutische dienst voor de families van de Belgische geïnterneerde soldaten 6200 gulden gekost.

Er is nu een beroep gedaan op het Belgische Rode Kruis, om een tweede centrum van hospitalisatie aan het front op te richten. Dit zal een enorme oppervlakte beslaan en 1800 à 2.000 gewonden kunnen herbergen. De kosten van deze nieuwe hospitalen, nu in aanbouw, worden geschat op meer dan 3.000.000 F. Daarom heeft het Belgische Rode Kruis opnieuw een beroep gedaan op de algemene offervaardigheid, ten einde te kunnen verder werken en zijn menslievend werk tot een goed einde te brengen.

De voorzitter las, nadat de verslagen waren uitgebracht, een brief voor, geadresseerd aan het Belgische Rode Kruis in Nederland, van

de secretaris van de koning en de koningin der Belgen. Daarin staat o.m.:

Het belangrijke bedrag van meer dan een miljoen frank, dat ge van het begin van de oorlog af hebt ingezameld in Nederland en Nederlands-Indië, getuigt opnieuw van de liefderijke gevoelens van het Nederlandse volk.

Men deelt ons mede:

Angstwekkend wordt de demografische statistiek uit België. Tijdens de tweede week van 1918 stelde men te Antwerpen slechts 31 geboorten vast tegen 93 sterfgevallen. Van de 13 gevallen van besmettelijke ziekten, waren 12 gevallen van longtering.

Voor het herstel van de binnenvaart in België na de oorlog heeft Helleputte, de Belgische minister van landbouw en openbare werken, een commissie van advies opgericht, die hem zal behulpzaam zijn bij het nemen van de nodige voorbereidende maatregelen. Er zijn onderafdelingen van dit comité te Parijs, onder voorzitterschap van Brunet, en te Londen onder voorzitterschap van Standaert.

Een heerlijk teken van solidariteit is het onderling hulpbetoon, dat men kan waarnemen onder de zozeer beproefde Belgen. Een optelling van wat door onderscheidene comités te Brussel alleen, werd verzameld voor de noodlijdende landgenoten brengt ons tot de som van 14.000.000 F.

20 februari 1918

De Norddeutsche Allgemeine Zeitung verhaalt:

in België droeg voor de oorlog alleen de arme bevolking klompen. Nu is dat anders geworden. De klomp komt ook in de meer gegoede kringen van de kleine steden in de mode. In een brief van een dame uit Mechelen lezen wij: "de meeste leraren van het gymnasium en vele andere zeer geziene medeburgers lopen op klompen. In de scholen moeten de leerlingen ze zelfs dragen. Door de grote vraag zijn de prijzen zeer gestegen. Een paar mannenklompen kost nu bijvoorbeeld acht frank en meer (in vreedestijd kreeg men 100 paar voor 80 F). Dames dragen tot nu toe bij het uitgaan nog geen klompen, maar dit komt misschien nog".

In een brief uit Leuven wordt gezegd: "De klompen komen in zwang. De kardinaal heeft de mensen op het hart gedrukt, klompen te dragen en aan de meer gegoeden gevraagd, een goed voorbeeld te geven. Daarom loopt nu half Leuven op klompen".

21 februari 1918

Allen op klompen.

Men meldt ons:

Eerlang, zodra de Belgen het paar schoenen, dat ze aan de voeten dragen, versleten hebben, zal wel iedereen in België ertoe moeten overgaan houten klompen te dragen – ook de dames. De lezers hebben in het ochtendblad van de N.R.C. van woensdag gelezen, dat de helft van de bevolking te Mechelen en te Leuven, ook de gegoede stand, op klompen loopt. We kunnen er nu bijvoegen, dat ook de politie te Brussel klompen draagt.

En de oorzaak daarvan is niet ver te zoeken. De laatste schoenen die voorhanden waren, werden tegen buitengewoon hoge prijzen verkocht: man gaf tot 300 à 400 frank per paar.

Reeds bij verordening van 13 oktober hebben de Duitsers de Belgen verplicht opgave te doen van alle schoeisel, uitgenomen het houten schoeisel, dat elk huisgezin boven de vijf paar in huis had: "Schoeisels van elke aard en van gelijk welke stof, als stadsschoenen, schoenen voor arbeiders, sportschoenen als schoenen voor de watersport en voor het turnen, schoenen in "lasting", luxeschoenen, balschoenen, sloffen, sandalen en pantoffels van allerlei aard."

Toen na het opnemen van de voorraad, als gewoonlijk, de rekwisitie aanving, mochten de schoenmakers en schoenfabrikanten nog slechts 5 kg leer in hun bezit behouden.

De geldhandel in België.

De volgende verordeningen, betreffende de effectenhandel in bezet België, zijn door de gouverneur-generaal baron von Falkenhausen, genomen.

Zoals men zal bemerken zijn ze van zeer belemmerende aard en we hebben reeds vernomen dat uit teken van protest de meeste effectenhandelaars in België ophouden de beurs te bezoeken.

Artikel één. De commissaris-generaal voor de banken in België is belast met het toezicht van de effectenbeurzen en van de bijeenkomsten en vergaderingen van alle aard alsmede van alle instellingen, inrichtingen en gebouwen, die betrekking hebben met de beurstransacties.

In de zin van deze ordonnantie, moeten beschouwd worden als transacties bij de effectenbeurzen: de handel in munten en edele

metalen, bankeffecten, papieren munt, staatsfondsen en andere fondsen gelijkstaande met de munten in de commerciële transacties, intrestcoupons, dividendaandelen, coupons van deelhebben in de winsten, cheques, biljetten en betalingen.

Artikel twee. De commissaris-generaal voor de banken in België zal de nodige voorschriften opmaken voor het regelen en controleren van de beurstransacties, betreffende de zaken in paragraaf twee van artikel één opgesomd. De instellingen en de personen, die deelnemen aan vergaderingen en bijeenkomsten van onverschillig welke aard inzake beurstransacties of die er zich mee inlaten, moeten handelen in overeenstemming met de voorschriften en bepalingen van de commissaris-generaal voor de banken.

Deze laatste is bovendien bijzonder bevoegd om vergaderingen en bijeenkomsten te verbieden van welke aard ook, welke zich inlaten met transacties in de aard als welke bedoeld zijn in paragraaf twee van artikel één, en hij mag tevens bepaalde firma's en personen van de beurshandel uitsluiten.

Artikel drie. Ieder die de verordeningen, de voorschriften en bepalingen, door de commissaris-generaal voor de banken in België getroffen op grond van artikel twee, overtreedt, of ieder die hulp verleent bij een inbreuk daarop, zal gestraft worden met ten hoogste een jaar gevangenis en 50.000 mark boete of met een van deze straffen. Ook de poging om inbreuk erop te maken is strafbaar.

De firma's en personen, waarvan de vertegenwoordigers, procuratiehouders of bedienden, in deze hoedanigheid strafbare handelingen bedreven hebben, zijn met de veroordeelden verantwoordelijk voor de betaling van de geldelijke boete.

De militaire rechtbanken en de militaire commandanten zijn bevoegd de veroordelingen uit te spreken.

Artikel vier. Zolang de commissaris-generaal voor de banken in België belast is met het reglementeren van de beurstransacties, zullen de bepalingen, die in strijd zijn met deze, door hem uitgevaardigd, van generlei kracht zijn.

23 februari 1918

Havre, 22 februari. Een wetsbesluit bepaalt, dat alle Belgen, die in het jaar 1899 zijn geboren, verplicht zijn zich voor de militaire dienst te laten inschrijven, behalve zij, die zich op 21 juli 1916 op vijandelijk of bezet gebied bevonden, of die deel uitmaken van de legers der geallieerden. De mannen, die zich in het niet bezette gedeelte van Frankrijk en in Engeland bevinden, moeten zich voor 1 april aanstaande inschrijven. Een volgende verordening zal de termijn voor de andere landen vaststellen.

3 maart 1918

De Frankfurter Zeitung verneemt, dat de maatschappij Brusselse Trambranen een onveranderd dividend van 3 % uitbetaalt op de kapitaals aandelen en terug geen dividend uitkeert op de andere aandelensoorten.

6 maart 1918

Een Belgische maatregel.

Naar wij vernemen, heeft thans de Belgische regering haar definitieve toestemming gegeven tot het oprichten van een omvangrijk organisme, ten doel hebbende het doen van aankopen, volgens het plan, uitgereikt door de verschillende Belgische

industriële commissies in Nederland, Frankrijk en Engeland. De bedoelde organisatie zal de naam dragen van: Comptoir National pour le Reprise de l'Activité Economique en Belgique, Société Coopérative sous le Contrôle et avec le Concours de l'Etat.

Het doel van deze organisatie is de fabrikanten, zowel van de groot-, als van de middel- en klein-industrie, de herinrichting van hun fabrieken en het voorzien van grondstoffen te vergemakkelijken, met het oog op het opnieuw in werking stellen van hun inrichtingen.

7 maart 1918

Schadevergoeding aan de Reliefcommissie.

Officieel. Het ministerie van buitenlandse zaken deelt mede, dat van de Duitse regering vergoeding is ontvangen voor de schade, geleden door de Reliefcommissie (Commission for Relief in Belgium) ten gevolge van de aanval op het Nederlandse stoomschip Rijndijk, door een Duitse duikboot op 7 april 1916. Enige tijd geleden was de Duitse regering reeds overgegaan tot uitbetaling van de vergoeding voor de schade, door de aanval aan genoemd vaartuig zelf toegebracht.

Beide bedragen waren vastgesteld door twee commissarissen, van wie de Nederlandse en de Duitse regering er ieder een hadden aangewezen. Voor de Nederlandse regering is opgetreden dr. A Plate te Rotterdam.

Er zijn opnieuw een groot aantal vrouwelijke postbeambten naar de door Duitsland bezette gebieden gezonden ter vervanging van mannelijke beambten of ter aanvulling. Zo zijn er naar België alleen 102 vrouwelijke post- en telegraafbeambten gezonden. Door de zorgen van de Duitse regering zijn er voor deze vrouwelijke beambten tehuizen ingericht.

8 maart 1918

De ambtenaren van het Belgische ministerie van financiën, dat tot hiertoe voltallig was aangebleven en het geldwezen was blijven beheren, treden af. Met de grootste geestdrift en de diepste dankbaarheid heeft men te Brussel vernomen dat, dankzij vooral de tussenkomst van de ministers Loudon en Treub, de Nederlandse regering erin heeft toegestemd, aan het Belgische steun- en voedingscomité iedere maand een voorschot van vijf miljoen gulden te doen voor de aankoop van eetwaren ten behoeve van de beproefde Belgische bevolking.

11 maart 1918

In België, zo meldt men ons, worden thans alle bronzen klokken, zwaarder dan 10 kg, en alle tinnen orgelpijpen opgeëist.

De te Brussel gevestigde Banque d'Outremer keert, naar een telegram van de Frankfurter Zeitung meldt, over 1917 terug een dividend uit van 5%.

20 maart 1918

De bemanningen van de reliefschepen (allen Belgen, die, indien zij varen, vrij zijn van militaire dienst) hebben heden besloten, met het oog op de voedselvoorziening van de Belgische bevolking, te gaan varen. Ze hebben hun wensen met betrekking tot het verzorgd zijn van hun naaste familieleden bij torpedering van hun schepen en het dientengevolge verloren gaan van mensenlevens of geïnterneerd worden van de zeelieden, kenbaar gemaakt aan de Belgische regering te Havre, met welke de reliefcommissie over deze zaak in overleg is getreden.

21 maart 1918

Brusselse beurs.

Naar de Frankfurter Zeitung uit Brussel verneemt, is de samenstelling van een nieuwe beurscommissie, met levendige deelneming van Brusselse effectenfirma's, thans geschied. Daarmee, zo zegt het blad, is de vraag omtrent het hervatten van de geregelde beurshandel in het oude beursgebouw, in de vorm van een officiële oorlogsbeurs, tot algemene tevredenheid opgelost.

26 maart 1918

Het economisch herstel van België.

Het blijkt uit een persgesprek, dat de nieuwe Belgische minister van economische zaken een ruime en zware taak te verrichten heeft.

België heeft zwaar te lijden gehad: een gedeelte van het grondgebied is nog steeds oorlogsterrein, er zijn geen grondstoffen meer, en de machines voor de nijverheid zijn gedemonteerd en naar Duitsland vervoerd.

Nu is het juist de taak van de minister van economische zaken om zorg te dragen dat het economisch leven zo gauw mogelijk zal kunnen hervat worden. Vele kleinmoedigen zouden het betwijfelen of een opmerkenwaard herstel nog wel mogelijk is in een afzienbare toekomst. De heer Poulet ziet de zaak niet zonder optimisme aan.

Hij beroept zich daartoe op de onverwoestbare levenskracht van het Belgische volk; op zijn energie niet alleen, doch ook op zijn veelzijdige kennis in alle takken van nijverheid.

Van hetgeen deze levenskracht zal vermogen, ziet de minister reeds een hervormd voorteken in het feit, dat reeds uit eigen initiatief door

de Belgen zoveel pogingen werden aangewend om ten spoedigste de volkswelvaart te herscheppen na de oorlog.

Aan de noodzakelijkheid om al die pogingen te groeperen, te versterken en te richten, dankt het ministerie van economische zaken zijn ontstaan.

Hoe is dit ministerie ingericht en werkzaam? De ambtenaren zijn ditmaal, om zo te zeggen, geen beroepsambtenaren. Ze worden gekozen onder de personen, die in het zakenleven hun vorming gekregen hebben. En naast dit centrale organisme, is een economische raad in het leven geroepen, waarin de meeste bekende personen uit de zakenwereld reeds zitting hebben of zitting zullen hebben, zodra ze zich bij de bevrijding van het grondgebied kunnen aansluiten bij de werking van hun regering. Door deze raad, die de minister zelf voorziet, blijft hij in voortdurende aanraking met de mensen uit de zakenwereld.

De ambtenaren moeten nauw samenwerken met de economische raad. Op hun beurt zijn ze ingedeeld in vijf afdelingen, beantwoordend aan de vijf aspecten, waarop men het economisch herstel van België te beschouwen heeft.

Er is in de eerste plaats een afdeling voor de algemene documentatie en de wetenschappelijke voorstudie, die als de band is tussen de overige afdelingen.

De dienst voor de vergoeding van de oorlogsschade zal de schade moeten opnemen, door de oorlogvoering en bezetting berokkend aan de Belgen.

De dienst der industriële kwesties heeft zijn voorbereidende studies reeds zover gebracht, dat besloten is tot het oprichten van een "nationale aankoopcentrale", in de vorm van een nationale

vennootschap, die als tussenhandelaar zal optreden en, in groep, de aankopen zal doen voor het opnieuw uitrusten en voorzien van grondstoffen. Deze centrale zal werkzaam zijn onder het toezicht van de staat.

De dienst voor financiële kwesties heeft tot taak gekregen het behandelen van alle financiële vraagstukken, die in betrekking staan met de economische wederoprichting van België. Van die aard zijn het verschaffen van de nodige geldsommen voor het opnieuw bevoorraden en bewerkstelligen van de industrie, voor de vergoeding voor oorlogsschade en zo meer.

De dienst van de handelszaken heeft zijn taak opgevat in de trant van de Tariff Commission in de Verenigde Staten ingesteld. Hij maakt een zo volledig mogelijke documentatie op van al de voortbrengselen van België, en bij elk product worden opgegeven de inlichtingen omtrent de voorwaarden, waarin ze voortgebracht worden, de cijfers van de in- en uitvoer, de voorwaarden van de concurrentie met vreemde producten. Met dit onderzoek was de bekende economist Waxweiler reeds in 1915 aangevangen. Bij al de Belgische zakenmensen, die men kon bereiken, heeft men navraag gedaan naar alles wat deze documentatie kon verrijken.

30 maart 1918

Pakketten naar België.

De commissie tot regeling van de voorziening van noodzakelijke levensbehoeften in Belgische gemeenten brengt ter kennis van belanghebbenden, dat de voorraad spek en vet hier te lande niet toelaat deze artikelen in het vervolg in de maandelijkse pakketten aan de in België verblijvende Nederlanders te verzenden. De inhoud van deze pakketten is dientengevolge van 1 april af bepaald op: 1 kg

boter, 1 kilo kaas en een bus gecondenseerde melk, terwijl de prijs ongewijzigd blijft.

Sedert ongeveer 50 jaar is in België de doodstraf niet meer toegepast. Onze correspondent te Havre meldt, dat er thans te Veurne een terechtstelling heeft plaats gehad waarbij de Franse beul zijn hulp heeft verleend, want België bezat noch schavot noch beul meer. De man, die onthoofd is, was een Belgisch militair, voor wiens verfoeilijke misdaad de rechters geen genade hebben willen verlenen. Hij had in De Panne een fatsoenlijk meisje verleid en toen het meisje moeder geworden was, zocht de boosdoener zich van zijn slachtoffer te ontdoen omdat hij met een andere vrouw wilde trouwen. Hij beraamde zijn misdaad lang van tevoren en beging de moord onder bijzonder afschuwelijke omstandigheden. De krijgsraad heeft met algemene stemmen de moordenaar ter dood veroordeeld.

Onze correspondent te Havre meldt:

Aan de Belgische regering wordt het voornemen toegeschreven commissies in het leven te roepen, die tot taak zouden hebben bepaalde sociale, politieke en economische kwesties te bestuderen en daarover rapport uitbrengen. De regering zal naar aanleiding van die rapporten wetsontwerpen voorbereiden en die aan het Belgische parlement aanbieden wanneer dat weer bijeen komt.

2 april 1918

Belgische dividenden.

De Banque Générale belge, te Antwerpen en Namen, zal over het afgelopen boekjaar een onveranderd dividend uitkeren van 5%.

De Banque Générale te Luik maakt, naar de Frankfurter Zeitung weet mede te delen, in haar bericht melding van een grote uitbreiding van haar cliënteel en zal een dividend van fr. 45 per aandeel uitkeren.

4 april 1918

De Banque de Bruxelles zal een onveranderd dividend over het afgelopen boekjaar uitkeren van 4,5%.

5 april 1918

Nederlandse Vereniging van Weldadigheid te Brussel.

In de trouwzaal van het stadhuis te Brussel, daartoe welwillend beschikbaar gesteld door de waarnemende burgemeester, schepen Steens, is op 23 maart de jaarlijkse algemene vergadering van de Nederlandse Vereniging van Weldadigheid te Brussel gehouden. De zeer druk bezochte vergadering werd o.a. bijgewoond door alle leden van het Nederlandse gezantschap en het consulaat.

De voorzitter, de heer Hugo Andriessse, heette in zijn openingswoord vooral deze heren hartelijk welkom en dankte in het bijzonder de minister-resident, de heer Van Vollenhoven, voor de steun, die hij aan de vereniging ook in het afgelopen jaar heeft gegeven.

In het jaarverslag van de secretaris, de heer F van Eck, werd herinnerd aan de zware zorgen, waarmede de vereniging te kampen had, en die telkens overwonnen zijn, dankzij de ijver en de volharding van de voorzitter. Hij heeft nog steeds, in overleg met het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 te 's-Gravenhage zoveel levensmiddelen voor de vereniging weten te krijgen, dat ze daardoor, op nog betere wijze dan met geld, steun heeft kunnen verlenen. Ook wist de heer Andriessse belangrijke partijen steenkolen machtig te worden, waardoor onze landgenoten gedurende de winter tegen

billijke prijs van steenkolen konden worden voorzien. Het Koninklijk Nederlands Steuncomité 1914 bleef dezelfde ruime financiële steun verlenen, welke de vereniging – met de contributies en extra giften – in staat stelde, haar uitkeringen in geld te doen voortduren.

Bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan en uit erkentelijkheid voor de belangrijke diensten aan de vereniging bewezen, heeft de vorige algemene vergadering tot ereleden benoemd de heren M. W. H. van Vollenhoven, minister-resident der Nederlanden te Brussel; J. S. Bowles, bestuurslid van de vereniging; prof. Is. P. de Vooy, voorzitter, en H. A. van IJsselsteyn, algemeen secretaris van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 te 's-Gravenhage, en de dames mevrouw Hugo Andriessse geboren Spanjaard, mevr. jhr. E. J. te Stuers geboren Boumeester en mevr. E. V. J. M. Seydlitz, geboren Mesdach de ter Kiele, alle drie te Brussel.

Op het intieme feest, dat bij die gelegenheid ten huize van de voorzitter werd gegeven, overhandigde het bestuurslid de heer De Bruyn de penningmeester een bedrag van 17.250 F, met het verzoek, dit te willen beschouwen als een gift van zijn kant, voortspruitend uit de opbrengst van de door hem ontworpen Albert-broche, en het te willen aanwenden tot hervorming van het door de oorlog verdwenen reservekapitaal. Voor het zelfde doel zijn ook andere ruime giften ontvangen, waaronder 1000 gulden van de heer J. S. Bowles.

Overleden zijn de ereleden de heren J. .C. Smets en TH. A. Eeckman, en het lid de heer G. E. Haarsma, die 1000 gulden aan de vereniging heeft vermaakt.

De uitgaven voor ondersteuning beliepen over 1917, 368.488,65 F, welk bedrag in hoofdzaak ten goede kwam aan hulpbehoevenden ten gevolge van de oorlog. Kraamvrouwen, zuigelingen, zieken, ouden van dagen en de "stille" noodlijdenden werden op bijzondere

wijze door de vereniging gesteund. Verder werd belangrijke steun verleend door het voor lage prijs te koop stellen van steenkolen en levensmiddelen.

In navolging van hetgeen in Nederland geschiedde, werden gedurende de winter wekelijks ongeveer 2500 liter krachtige soep verstrekt. Aan vele bedeeden zijn in het afgelopen jaar kaarten voor kosteloze geneeskundige hulp verstrekt en sommigen, wiens toestand van meer ernstige aard was, zijn voor rekening van de vereniging in klinieken of sanatoria opgenomen. Vierhonderd veertien gezinnen zijn met 23.525,50 F aan reis- en verblijfskosten voorgoed naar Nederland geholpen. De in de provincies georganiseerde steun werd onder controle van de vereniging op dezelfde voet voortgezet.

Op 6 oktober 1917 konden 266 kinderen, onder leiding van de dames Andriesse en Seydlitz en enkele bestuursleden naar Egmond aan Zee vertrokken. Het K. N. S. te 's-Gravenhage nam de verblijfskosten voor zijn rekening, het vervoer op de spoorwegen in Nederland was gratis, terwijl de verdere kosten door een inschrijving binnen enkele dagen werden bijeengebracht. Bijzonder dienen vermeld giften van 1000 gulden en 1000 F, welke de vereniging door bemiddeling van het bestuurslid, de heer De Bruyn toekwamen. De kinderen zagen er bij hun terugkomst goed uit en waren gemiddeld 2 à 3 kg aangekomen.

In het jaarverslag wordt ten slotte dank gebracht aan de koningin en de koningin-moeder, de heer van Vollenhoven en het K. N. S. voor hetgeen zij voor de vereniging hebben gedaan. Er wordt aan herinnerd dat de koningin 100.000 gulden aan het K. N. S. geeft geschonken met de bepaling, dat daarvan 30.000 gulden ten goede zou komen aan noodlijdende Nederlanders in België.

De rekening en verantwoording van de penningmeester, de heer L. van Sonsbeeck, werd daarna goedgekeurd.

Herkozen zijn de aftredende bestuursleden, de heren Hugo Andriessse, F van Eck, jhr. E. J. de Stuers, A. R. van Vloten, A. J. van der Hoop, M. N. Janes, jhr. V. de Sturler, H. Camp en mr. E. J. Korthals Altes.

De heer Van Vollenhoven dankte het bestuur voor de verrichte werkzaamheden en zegde voor het komende jaar opnieuw zijn steun en medewerking toe. In de bestuursvergadering welke op de algemene vergadering volgde, werden de heren Hugo Andriessse, F. van Eck en L. A. van Sonsbeeck respectievelijk tot voorzitter, secretaris en penningmeester herkozen.

Havre, 5 april. De ministerraad heeft heden de militaire en politieke toestand besproken en maatregelen beraamd om het alcoholisme te breidelen.

6 april 1918

Tengevolge van de vermindering van het broodrantsoen hebben 8000 tot-10.000 mijnwerkers in de Borinage het werk neergelegd. De Duitse overheid heeft krachtige maatregelen genomen.

7 april 1918

Havas' correspondent te Genève meldt, dat de beurs te Brussel, die officieus heropend was, de werkzaamheden opnieuw heeft afgebroken. De transacties geschieden in een particuliere woning. De Duitsers dwongen de makelaars van effecten het bedrijf officieel onder Duits toezicht te hervatten. Daar ze zich niet naar die bevelen wilden schikken, die ze met hun waardigheid onverenigbaar achtten,

werd hen elke operatie buiten de beurs verboden. De makelaars hebben nu bij wijze van protest het werk neergelegd.

9 april 1918

Havre, 8 april. Op verzoek van minister de Broqueville, heeft de koning generaal Leman gemachtigd om deel uit te maken van het ministerie van nationale wederopbouw. De verdediger van Luik zal zich te Havre vestigen, zodra zijn gezondheidstoestand dit toelaat.

Het oorlogscomité heeft besloten de toestand te verbeteren van de militairen, die gedurende de oorlog op pensioen zijn gesteld en die door bepaalde omstandigheden geen "aanvullende post" bekleden. Ze zullen hun volledig traktement krijgen.

10 april 1918

Naar de Antwerpsche Courant meldt, heeft de Duitse gouverneur-generaal in België een verordening voor Vlaanderen ondertekend, betreffende de sociale verzekeringen, die overeenkomstig ook voor Wallonië uitgevaardigd is.

Deze verordening bevat, volgens het Antwerpse blad, in hoofdzaak de bepalingen van het wetsontwerp hetwelk voor de oorlog door de kamer van volksvertegenwoordigers, zonder dat er één stem tegen uitgebracht werd, aangenomen – en op 8 mei 1914 aan de Senaat werd overgemaakt, doch daar nog niet in behandeling was genomen.

De Antwerpsche Courant meldt omtrent het toepassen van deze verordening nog het volgende:

"De Raad van Vlaanderen heeft onlangs de tenuitvoerlegging van deze wet voorgesteld. De nieuwe verordeningen zijn nu in innige samenwerking tussen de bezettende macht en de Vlaamse

voormannen, voornamelijk het Vlaams ministerie van nijverheid en arbeid, uitgewerkt. Door een geringe bijdrage te storten in de kas der mutualistische vereniging van hun keuze, verzekeren onze werklieden zich – met de daarbij komende verplichte bijdrage van hun werkgevers en de ruime staatstoelage – bij vroegtijdige gebrekkigheid of ouderdom, een inkomen van een frank, in geval van ziekte zelfs 1,50 frank per dag.

Echte verbeteringen werden ten gunste van de werklieden bereikt, zo bv. door het verzekeren van bijzondere steun aan kraamvrouwen. Naar de voorlopige berekeningen hebben uitgemaakt, zal de toepassing van deze nieuwe wet jaarlijks meer dan 20.000.000 F aan de staat kosten. Deze ontzaglijke som komt rechtstreeks en uitsluitend aan de werklieden ten goede."

12 april 1918

Havre, 11 april. Donderdag is er onder voorzitterschap van de Broqueville een ministerraad gehouden. Na een bespreking van de politieke en militaire toestand en van de kwestie nopens de bestrijding van het alcoholisme, heeft de raad zich met de oproeping van de nieuwe lichter bezig gehouden en besloten om binnenkort de vijfde groep op te roepen, welke de gehuwde mannen van 35 tot 40 jaar omvat.

In tegenstelling met de tendentieuze berichten, welke door bepaalde personen zijn verspreid, is er geenszins sprake van om de zesde groep van gehuwde mannen van 35 tot 40 jaar op te roepen.

En dient hierbij te worden opgemerkt, dat, krachtens beschikking van het wetsbesluit van 21 juli 1916, de Belgen, die in Nederland vertoeven, niet onder deze groep vallen, niettegenstaande zij wegens hun leeftijd tot de vijfde groep zouden behoren.

13 april 1918

Commission for Relief.

Onze correspondent te Havre meldt, dat baron van Eetvelde, minister van Kongo, binnenkort te 's-Gravenhage de functies zal aanvaarden van financieel afgevaardigde bij de Commission for Relief.

De eendracht meldt, dat de Duitse overheid in België als gevolg van de staking in de Belgische rechtspraak, Duitse rechtbanken heeft ingesteld.

Belgische banken.

Naar uit Brussel wordt gemeld, zal het Crédit Anversois de behaalde nettowinst bestemmen voor afschrijvingen op de valutaverliezen. Sinds 1914 heeft de instelling geen dividend uitgekeerd.

De Banque Liègeoise zal een onveranderd dividend van 3 % op de preferente aandelen uitkeren.

19 april 1918

Een zendbrief van kardinaal Mercier.

In een zendbrief aan zijn geestelijkheid, bestemd om voorgelezen te worden in al de bidplaatsen van zijn bisdom, komt mgr. Mercier op tegen het inventariseren en opeisen door de Duitsers van de klokken en orgels der kerken, waartoe onlangs bevolen werd. De argumentering van de kardinaal-aartsbisschop komt op het volgende neer: 1°. De klok, door de bisschop gezegend en gezalfd, is een gewijd voorwerp, met een heilige bestemming; haar te recupereren is dus heiligschennis; 2°. Art. 52 van het reglement, gevoegd bij de Haagse conventie van 18 oktober 1907, welk verdrag in de eerste plaats

ondertekend werd door de Duitse afgevaardigde, luidt: "opeisingen mogen niet gevorderd worden, dan voor de behoeften van het bezettingsleger", wat met klokken en orgels volgens mgr. Mercier niet het geval kan zijn; 3°. Art. 36 van hetzelfde reglement zegt: "Particulier eigendom (persoonlijk of gemeenschappelijk), evenzeer als de godsdienstige overtuigingen en de uitoefening van de eredienst" (deze laatste zinsnede ingelast op voorstel van de Turkse afgevaardigde) "dienen geëerbiedigd. Op particulier eigendom mag geen beslag gelegd", en nu is het toch duidelijk, dat klokken en orgels privaat eigendom zijn, gebruikt bij de uitoefening van de katholieke eredienst. Mgr. Mercier eindigt zijn betoog als volgt: "namens de vrijheid der kerk, namens de heiligheid van de katholieke eredienst, namens het internationale recht, veroordelen en keuren wij af het beslag op onze klokken en orgels gelegd; we verbieden aan de geestelijkheid en de gelovigen van ons bisdom aan hun wegvoering mee te helpen; we weigeren de prijs der gewijde voorwerpen, ons door het geweld ontnomen. Op een onoverwinbare hoop steunend, verbeiden wij het uur Gods".

De Beurs te Brussel.

Men schrijft ons:

Men weet, dat sedert de bezetting de Beurs te Brussel officieel gesloten is. Het heeft echter vanwege de Duitsers niet aan pogingen ontbroken om haar, met de medewerking van de plaatselijke makelaars in effecten, te heropenen. Vooral in de laatste maanden werd dat beproefd, vermoedelijk met het oog op het liquideren van de door de Duitsers in beslag genomen zaken, en van de aan onderdanen van de geallieerde landen toegestane reporten. Zie hier de toedracht der zaken.

In de eerste tijd der bezetting pleegden bedoelde makelaars samen te komen in een café in de buurt van het gesloten en door de Duitsers militair bewaakte beurslokaal. De aldaar verhandelde operaties namen echter weldra een zekere omvang. Er werd dan ook besloten een vrije beurs in de stellen in een ruimere lokaliteit, en twee bekende wisselaars namen aan, op verzoek van hun collega's, de rol van de voormalige beurscommissie op zich te nemen. Deze officieuze beurs werkte tot ieders bevrediging, tot op het ogenblik, namelijk tot 3 november jongstleden, dat de Duitse overheid meende te moeten tussenbeide komen. De twee gemelde beurscommissarissen werden door de kommandantur gedaagd en aan hun werd de wens uitgedrukt, de Brusselse Beurs officieel te zien heropenen, met de medewerking van de makelaars in effecten, die zij vertegenwoordigden. Als voorwaarden werden gesteld: 1°. De makelaars zouden hun oud lokaal in het Beursgebouw betrekken; 2°. Ze zouden uit hun schoot een commissie van tien als eerbaar bekende leden benoemen met het doel, samen met de Duitse overheid een reglement van inwendige orde samen te stellen; 3°. Tot de beurs zouden alleen wisselaars toegelaten worden, die voor de oorlog een kantoor in Brussel gevestigd hadden, en slechts deze waarden zouden mogen verhandeld worden, natuurlijk in marken, die in 1914 op de Beurs genoteerd waren; 4°. Duitse controle werd aan de makelaars opgelegd.

De twee afgevaardigde commissarissen hadden met hun boodschap bij hun mandatarissen weinig succes. Na lange beraadslaging werd echter besloten, dat een ruimere afvaardiging met de Duitsers over de zaak zou gaan beraadslagen. Toen het er echter op aankwam deze afvaardiging samen te stellen, werd niemand bereid gevonden er deel van uit te maken. De stad Brussel van haar kant, eigenares van het beursgebouw, weigerde dit lokaal voor de nieuwe officiële Beurs af te staan.

De twee beurscommissarissen meldden aldus aan de kommandantur. Deze nam toen het besluit, ook de niet officiële Beurs op 10 januari jl. te sluiten.

De makelaars in effecten hebben zich bij het besluit niet neergelegd. Op grondslag van het reglement van voor de oorlog en onder leiding van een commissie van 10 leden zetten ze hun zaken voort. Uiteraard zijn deze natuurlijk weinig belangrijk.

20 april 1918

Commission for relief in Belgium.

Bij koninklijk besluit van 11 dezer is aan de heer G Nauta, te Rotterdam, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit zijn functie van regeringscommissaris bij de Commission for Relief in Belgium, onder dankbetuiging voor de diensten door hem als zodanig bewezen.

Engeland en België.

Londen, 19 april. Heden heeft te Londen de eerste zitting van de Engels-Belgische commerciële commissie plaats gehad. Onder de besproken punten bevonden zich het herstel der Belgische industrieën na de oorlog, de levering van grondstoffen voor deze industrieën, alsmede de kwestie om de Belgische handel onafhankelijk van de Duitse invloed te maken. De vergadering hield zich verder bezig met de bespreking van de vraag welke fabrieksartikelen aan België kunnen worden geleverd en de kwestie van de vermeerdering van de invoer van Belgische artikelen naar Groot-Brittannië. Er werd de nadruk gelegd op het belang der Britse firma's om zich te interesseren in de economische wederopbouw van België.

Havre, 20 april. De ministerraad, gisteravond onder voorzitterschap van baron de Broqueville, heeft, na onderzoek van de politieke en militaire toestand, een besluitwet aangenomen, volgens dewelke de zonen en kleinzonen van de bewoners van dat gedeelte van Limburg, dat vroeger deel van België heeft uitgemaakt, bevoegd zijn deel te nemen in het Belgische leger.

21 april 1918

Nederlandse Gist- en Spiritusfabriek.

Omtrent de resultaten der Belgische bedrijven valt weinig te zeggen, aangezien de berichten reeds geruime tijd buitengewoon schaars zijn geworden. De hoofdzaak is echter dat de fabriek te Brugge nog steeds werkt, zij het ook op een zeer verminderde schaal.

Bij een bezoek te Brugge in augustus van het vorige jaar, waartoe een lid van de directie vergunning had gekregen, bleek, dat de directie daar ter plaatse al het mogelijke doet om door levensmiddelendistributie, duurtbijslag, enz. in de behoeften van het personeel te voorzien, terwijl verder aan een groot aantal gezinnen een onderkomen is verschaft in het mouterijgebouw.

Een zeer ernstige mededeling bereikte de directie dezer dagen en wel deze, dat eindelijk is gebeurd wat reeds in vorige jaarverslagen werd gevreesd: vliegerbommen hebben de fabrieksgebouwen te Brugge getroffen. Hoewel nauwkeurige berichten nog niet zijn ontvangen, schijnen toch in hoofdzaak de kantoorgebouwen geraakt te zijn, althans geen vitale delen van de fabriek, zoals blijkt uit het feit, dat de productie onverminderd wordt voortgezet. Gelukkigerwijze zijn geen slachtoffers te betreuren.

Wat de toekomst betreft, meent de directie met vrij grote zekerheid te mogen aannemen, dat de fabriek te Delft ook in het jaar 1918 in

bedrijf zal blijven, omdat de gist praktisch gesproken een onontbeerlijke grondstof bij de broodbereiding is. Wel, aldus het verslag, hebben in de laatste tijd allerlei berichten de ronde gedaan over broodbereiding zonder gist, maar hierover moet men zich geen zorgen maken. Dat brood met behulp van zuurdeeg, ofwel met uit suiker, mout enz. verkregen gistende vloeistoffen kan bereid worden, is sinds overoude tijden bekend. De bezwaren aan deze methoden verbonden, zijn echter zo groot, dat men daartoe niet dan in uiterste nood zal overgaan.

Het beste bewijs hiervoor is wel te vinden in het feit, dat men in België bij gistgebrek soms tot 20 frank voor één kilo gist besteedde, welke in normale tijden een frank kostte. Het Duitse bestuur heeft dan ook de voorhanden zijnde gerst in de eerste plaats voor de gistfabricatie bestemd!

Belgische dividenden.

Het Crédit général Liegeois zal terug geen dividend uitkeren. De nettowinst wordt bestemd voor afschrijving op de financiële deelnemingen in Rusland.

De Banque de Commerce, te Antwerpen, zal een dividend over het afgelopen boekjaar uitkeren van 4 % en de Banque du Crédit commercial een van 5%.

22 april 1918

Havre, 21 april. Wegens de onmogelijkheid om het kiezerskorps te verzamelen zal het mandaat van de leden van de Belgische kamer van Oost-Vlaanderen, Henegouwen, Luik en Limburg tot na de oorlog verlengd worden.

23 april 1918

Uit België.

Naar de Frankfurter Zeitung uit Brussel verneemt heeft de Luxemburgse prins Hendrik-spoorwegmaatschappij het dividend over 1917 gepasseerd, wegens de buitengewone stijging in het coëfficiënt van de bedrijfskosten. Het bestuur is voornemens, ter versterking van de bedrijfsmiddelen, over te gaan tot uitgifte van 4,5% kasbiljetten, met tienjarige looptijd. De autoriteiten hebben de maatschappij gemachtigd belangrijke tariefverhogingen voor het personen- en goederenvervoer in te voeren, geldig voor twee maanden.

Van de Belgische grens.

Men meldt ons:

In de laatste tijd werd uit het grensdorpje Kanne, waar de bewoners 600 gram brood per dag krijgen, veel brood over de draad op Nederlands grondgebied gebracht. Dit nam zulke afmetingen aan, dat de Duitse overheid thans heeft laten aanplakken, dat op dit misbruik een boete van 200 mark gesteld is.

24 april 1918

De vlootbewegingen tussen Oostende en Zeebrugge.

Belgische scheepvaart.

Het Belgisch Staatsblad, in Havre, bevat het besluit van de Belgische regering, waarbij goedkeuring wordt gehecht aan de uitgifte van de eerste 25.000.000 frank 4 procent obligaties van de scheepvaartmaatschappij Lloyd royale Belge, waarvan de Belgische regering de rentegarantie op zich heeft genomen.

26 april 1918

De rechtspraak in België.

Het wet- en verordeningsblad voor Vlaanderen van 20 dezer bevat twee verordeningen van de Duitse overheid in België houdende instelling van Duitse rechtbanken, de ene voor burgerlijke rechtsgedingen, de andere voor strafzaken.

Art. 1 van de eerste verordening bepaalt dat de burgerlijke rechtspleging in Vlaanderen wordt uitgeoefend door onafhankelijke, alleen aan de wet onderworpen rechtbanken, en wel:

in eerste aanleg, door keizerlijke districtsrechtbanken, afdeling voor burgerlijke zaken, waarvan zetel en rechtsgebied door een bijzondere beschikking te bepalen zijn;

in tweede aanleg, door het keizerlijk opperste gerechtshof te Brussel. Scheidsgerechten mogen alleen met de toestemming van het hoofd van het burgerlijk bestuur (Verwaltungschef) ingesteld worden.

In het eerste artikel van de verordening betreffende de rechtbanken voor strafzaken wordt gezegd, dat de strafrechtspleging in Vlaanderen wordt uitgeoefend door keizerlijke districtsrechtbanken, afdeling voor strafzaken, waarvan zetel en rechtsgebied door een bijzondere beschikking bepaald moeten worden.

De Duitse taal is de rechtstaal.

27 april 1918

In de Duitse rijksdag vroeg Scheidemann inlichtingen omtrent wrede vonnissen van de militaire rechtbanken in België.

Verschillende sprekers, waarbij ook de vooruitstrevende Mueller-Meiningen, steunden Scheidemann.

Naar aanleiding van berichten uit Frankrijk over doodvonnissen, door de Duitsers in België voltrokken, meldt een draadloos telegram uit Duitsland, dat op 22 februari te Antwerpen 52 Belgen wegens spionage werden veroordeeld en wel 24 tot de doodstraf. Aan zes van hen werd deze straf niet aanstonds, maar op 16 maart voltrokken. Bij hen waren de voormalige Belgische gezantschapsambtenaar van Bergen en de priester Moons. Het bericht over het vermeende doodschieten van drie nonnen en drie priesters is verzonnen. De veroordeelden waren slachtoffers van de Engelse spionagedienst. Deze had hen opgedragen, om Duitse troepenbewegingen in België na te gaan en daarvan bericht te doen. Het Duitse telegram voegt er bij, dat de Engelse leider van de spionage bij die gelegenheid te Bergen in Nederland was gevestigd.

28 april 1918

Havre, 27 april. In een kabinetszitting, die onder voorzitterschap van baron de Broqueville is gehouden, zijn maatregelen getroffen om de levensmiddelenvoorziening in het bezette gebied van België te verzekeren, alsmede om de wet nopens het oproepen der gehuwde mannen van 30 tot 35 jaar van kracht te doen zijn.

2 mei 1918

Schadeloosstelling aan Belgische militairen.

Havre, 1 mei. Ingevolge een koninklijk besluit wordt de gevechtsschadeloosstelling, toegekend aan militairen onder de rang van officier van een op drie frank gebracht. Ze wordt uitgestrekt tot de lagere officieren en de troepen. Voor de troepen is de schadeloosstelling ingegaan op 1 januari 1918, voor officieren op 1 mei. Er zijn voor dezen twee categorieën van schadeloosstelling, de ene voor het front, de andere voor de achterhoede. In de eerste

categorie ontvangen: generaals, 20 frank; hoofdofficieren, 13 frank; luitenants en tweede luitenants, 8 frank. In de tweede categorie zijn deze cijfers: 15, 10, 8 en 6 frank. Aan gehuwde officieren tot de rang van kolonel, met inbegrip van de krijgsgevangen of geïnterneerde officieren wordt een bijzondere schadeloosstelling toegekend, naar verhouding van de samenstelling van hun gezin. Een gehuwde officier ontvangt 360 frank voor zijn vrouw, een gehuwde officier, een weduwnaar of gescheiden man, die kinderen ten laste geeft, ontvangt voor elk kind beneden de 18 jaar 180 F per jaar. Deze vergoeding wordt tegelijk met en op dezelfde wijze betaald als het traktement, van 1 januari jongstleden af.

5 mei 1918

Naar de Frankfurter Zeitung uit Brussel verneemt, zal de holdingmaatschappij Société générale belge d'entreprises électriques de nettowinst van 750.000 F aanwenden voor afschrijvingen. Sinds 1914 heeft de maatschappij geen dividend uitgekeerd.

De Compagnie Commerciale Belge (voorheen De Bary & C°), te Antwerpen, keert over het afgelopen boekjaar een dividend uit van 6% op de preferente en 7% op de gewone aandelen en zal op de genotsaandelen 6 F per stuk uitkeren.

9 mei 1918

De bevoorrading van bezet België.

Men deelt ons mede:

Dezer dagen is te Havre de dienst der bevoorrading, toegevoegd aan het ministerie van nationale heropbouw, ingesteld. De bestuurder

ervan is de heer Gregoir, Antwerps groothandelaar; de zetel is te Ste. Adresse bij Havre.

Deze dienst zal al de documenten verzamelen, die betrekking hebben op het belangrijke vraagstuk van de bevoorrading van bezet België. Hij zal in contact staan met de verschillende comités van het "Relief for Belgium" en zal verder, door bemiddeling van het departement van buitenlandse zaken, naar behoefte onderhandelen met de geallieerden.

Tot nog toe bestond geen dienst, belast met het verzamelen van de bescheiden, die over verschillende ministeriële departementen verspreid waren. Er komt nu een nog grotere eenheid in de werking ten voordele van de bevoorrading van de Belgische bevolking.

10 mei 1918

De 6^e mei was te New York de bloemendag voor de koningin der Belgen. Meer dan 5000 vrouwen en schoolkinderen verkochten een half miljoen vergeet-mij-nietjes met de Belgische kleuren, ten bate van de Belgische kinderen. Men verwacht de ontvangst van een groot bedrag.

De beweging staat onder bescherming van mevrouw Wilson, de vrouw van de president.

12 mei 1918

Havre, 11 mei. De ministerraad, die heden bijeengekomen is, heeft zijn zitting gewijd aan de bespreking van het vraagstuk der levensmiddelenvoorziening en naar maatregelen gezocht om deze op geregelde wijze te verzekeren.

14 mei 1918

Havre, 13 mei. Minister baron de Broqueville, chef van het kabinet, is, vergezeld van zijn collega's van financiën en marine, naar Londen vertrokken, ten einde daar een samenkomst te hebben met leden van de Britse regering om de vraagstukken nopens de levensmiddelenvoorziening in het bezette gebied van België te regelen.

De Belgische regering neemt reeds maatregelen voor een luchtpostverbinding tussen Brussel en de hoofdsteden der geallieerde landen. De dienst zal onmiddellijk na de bevrijding van België in werking treden, met het oog op de gedeeltelijke vernieling van het Belgisch spoorwegnet door de Duitsers. Men rekent erop, dat de afstand Parijs-Brussel, 300 km, en Londen-Brussel 350 km, gemiddeld in 3 uur kan afgelegd worden, en dat deze luchtpostverbinding een grote hulp zal zijn voor de economische heropbouw van België.

15 mei 1918

Havre, 14 mei. De groepen Belgische parlementsleden in den vreemde komen op 10 juni te Parijs bijeen. Op de agenda staan kwesties, voorgesteld door degenen, die in Frankrijk wonen en die vooral gaan over: herstel van het land en hervatting van de economische bedrijvigheid op het stuk van nijverheid en landbouw; ten tweede, opnemings- en herstel van de schade, door de oorlog ontstaan; ten derde, het programma betreffende spoorwegen en scheepvaart; ten vierde, hervormingen in de militaire rechtspraak; ten vijfde, wijziging van de drankwet; ten zesde, gedachtewisseling over de kwestie der talen en, ten zevende, betrekkingen der groepen parlementsleden met de regering. Vervolgens heeft de groep parlementsleden, die in Engeland vertoeven, het voorstel gedaan om gezamenlijk tegen het activistisch drijven te protesteren; ten tweede, een voorstel nopens financieel toezicht door het parlement en ten

derde een voorstel nopens de begroting der kamers. Ook deze punten komen daar ter tafel.

Op de door het Duitse bestuur in België opgestelde Belgische staatsbegroting was in België en door de Belgische regering te Havre in verschillende opzichten kritiek geoefend. Ook een als bijdrage tot de kosten van de postdienst bestemd bedrag van 20.000.000 F had afkeuring opgewekt. De Kölnische Zeitung schrijft hierover in een artikel "Deutsche Finanz- und Steuerwirtschaft in Belgien": "het ligt voor de hand, daar het Duitse bestuur niet in het belang van het eigen, doch van het bezette land uitgeoefend wordt, dat dit de kosten van het civiele bestuur draagt. De uitgaven voor het laatste kunnen anderzijds niet aan het onderzoek van de Belgische, maar slechts aan dat van de Duitse rekenkamer, die te Brussel een bijkamer heeft, onderworpen worden. Wat de bijdrage voor de spoorwegen betreft, heeft het Duitse bestuur met een aanzienlijke vermeerdering van alle uitgaven te rekenen. Sedert 1915 heeft weer een geregeld openbaar verkeer plaats, dat het land ten goede komt, alleen aan het Duitse bestuur verliezen bezorgt. Dit heeft geen aanleiding, die in het belang van het land ontstane verliezen te dragen. Wat de 20 miljoen voor de postdienst betreft moet opgemerkt worden, dat deze eveneens van de civiele administratie gescheiden is; de postdienst is op Duitse grondslag met aansluiting aan de toestand van het land ingericht en komt weer het land ten goede. De post verrekent op die manier haar inkomsten zelf, werkt echter met een tekort, dat het civiele bestuur moet dekken en dat voor het grootste deel daardoor ontstaat, dat het Duitse bestuur ook de salarissen van die Belgische ambtenaren betaalt, die thans geen dienst doen; ze ontvangen twee derden van hun vroegere traktement. De beambten van deze dienst hadden eerst op aanstichting van de Belgische regering de dienst geheel gestaakt, maar mochten echter later meewerken. Van de 20 miljoen betreffen

15 de traktementen der Belgische ambtenaren. Het is daarom verkeerd om te beweren, dat de Duitse overheid Duitse uitgaven door het Belgische budget doet dragen, integendeel; de omstandigheid dat voor de Belgische ambtenaren gezorgd wordt, dat deze zelfs ondersteuning en duurtebijslagen krijgen, bewijst, dat men er in geen delen op uit is, de Duitse kassen te vullen."

In de Verenigde Staten van Amerika is de Belgische enquêtecommissie aangeland, die de minister van nationale heropbouw erheen gestuurd heeft om een onderzoek in te stellen naar het Taylor-systeem, in Amerika zelf geheten "Industrial Management".

Deze commissie moet er de middelen bestuderen om de best geschikte arbeidsmethoden en de meest volmaakte werktuigen in België onmiddellijk na de oorlog in te voeren, ten einde de nijverheid in België in de kortst mogelijke tijd te herstellen. De samenstelling van de commissie waarborgt dat het onderzoek zal plaats hebben uit een maatschappelijk, wetenschappelijk en praktisch oogpunt. Ze heeft aan haar hoofd prof. Steels uit Gent en bevat een ambtenaar van het ministerie van nijverheid en arbeid, een geneesheer-hygiënist, twee afgevaardigden van arbeiderssyndicaten, een arbeider, een ingenieur, een industrieel en een secretaris.

16 mei 1918

Havre, 15 mei. Het Belgisch Staatsblad zal de 18^e mei een besluit bekend maken, waarbij de afstammelingen uit de landsdelen, die bij de vorming van het koninkrijk door België zijn afgestaan, een nieuwe termijn zal worden toegestaan om hun hoedanigheid als Belg terug te kunnen krijgen. Men weet dat het bij de scheidingswet van 4 juni 1838 aan de bewoners van de afgestane gedeelten van Limburg en Luxemburg vergund was om de Belgische nationaliteit te krijgen door

hun wil te kennen te geven, gevolgd door de vestiging op Belgisch grondgebied. Deze bepaling werd voortdurend gehandhaafd en uitgebreid. In 1911 was deze bepaling verlopen; het besluit van de 18^e mei 1918 is de hernieuwing van deze traditionele gunst, die de belanghebbenden van alle gewone formaliteiten van naturalisatie ontheft. De enige nieuwigheid is, naast de hervestiging in België, het deel uitmaken van het Belgische leger of het voorkomen op de lijsten van de afgedankten uit het leger, terwijl aan de soldaten, die erom vragen, speciale faciliteiten worden verschaft. Er dienen een vrij groot aantal Luxemburgers uit het groothertogdom in het Belgische leger. De nieuwe wet stelt diegenen in staat, die de wil daartoe te kennen gegeven, om de nationaliteit te verkrijgen van het land, waarvoor ze strijden.

Havre, 15 mei. Maandag jl. hebben 50.000 ton graan en levensmiddelen New York verlaten, ten behoeve van de levensmiddelenvoorziening in het bezette gebied van België.

Teneinde de 60.000 Belgische kantwerksters te ondersteunen, heeft de Commission for Relief in Belgium de verkoop van Belgische kant ingericht in Amerika. Deze verkoop heeft in de maand januari 1918 alleen reeds 950 pond sterling opgebracht. De commissie heeft voor ettelijke miljoenen kant in voorraad.

Evenals in december 1917 te Londen, heeft men te New York in maart ll. een tentoonstelling van Belgische kant gehouden. Daardoor heeft de verkoop een nog grotere uitgebreidheid genomen, in het voordeel van de kantwerksters in België.

Naar Reuter uit Kristiania seint, protesteert de Noorse pers verontwaardigd tegen het verkopen van huisraad uit het bezette gebied van België en Frankrijk in de Scandinavische landen. Tidens

Tegn verlangt, dat de overheid maatregelen zal nemen om die schadelijke handel tegen te gaan.

Het Nieuwsblad van het Zuiden meldt:

21 mei 1918

Onze correspondent te Havre seint op 20 dezer, dat koningin Elizabeth, zonder van tevoren aangekondigd te zijn, met klein gevolg een bezoek gebracht heeft aan het Belgisch militair gesticht voor invaliden en wezen te Portvillez. Ze bezocht alle afdelingen van het gesticht en onderhield zich met de verpleegden. Ze was zeer getroffen door ieders flinke stemming.

22 mei 1918

De Brusselse beurs.

Naar de Frankfurter Zeitung uit Brussel verneemt, is het plan betreffende de ultieme liquidatie van 1914, blijkens een mededeling van het garantiesyndicaat, geheel uitgewerkt. Een regeling is getroffen inzake de ontbrekende stukken ingevolge internationale transacties, terwijl beursfirma's faciliteiten kunnen krijgen in de vorm van voorschotten tegen waarborgen. Het plan is gericht op een voorlopige liquidatie en laat de rechten en plichten uit lopende posities ontstaan, onaangetast, tot aan de algehele aflossing, die na de opening van de officiële beurs, of op zijn laatst zes maanden na het sluiten van de vrede, zal plaats vinden.

Naar de correspondent van het blad nog mededeelt hebben informaties, ingewonnen bij belanghebbende kringen, hem overtuigd, dat het ten uitvoer brengen van het bedoelde plan niet op moeilijkheden zal stuiten.

23 mei 1918

Onze correspondent te Havre seint: de Verenigde Staten hebben besloten om Belgische kinderen aan te nemen, zonder ze aan hun ouders of van de personen, die deze vervangen, te onttrekken.

De gezinnen van Belgische militairen beneden de rang van officier, wiens middelen van bestaan onvoldoende geacht worden, met het oog op hun verplichtingen en de tegenwoordige levensomstandigheden, kunnen krachtens het besluit van de koning der Belgen, van 20 maart 1918, een bijzondere vergoeding voor huisvesting ontvangen. De gezinnen, welke kosteloos in de vluchttoorden verblijven, kunnen in beginsel voor deze vergoeding voor huisvesting niet in aanmerking komen.

Deze vergoeding wordt toegekend aan de echtgenote van de militair en bij ontstentenis van deze of als ze in het bezette gebied woont, aan het hoofd van de familiegroep, bestaande uit de bloedverwanten in rechte lijn van een militair.

In de vergoeding voor huisvesting kunnen buiten de hoofdvergoeding inbegrepen zijn:

1°. Verhogingen voor elk van de wettelijke of door de wet erkende kinderen van de militair of van zijn echtgenote, welke jonger dan 16 jaar zijn of gebrekkig en welke ten laste komen van de echtgenote of van het hoofd van de familie,

2°. Enige verhoging indien een of meer broers of zusters, neven en nichten van de militair of van zijn echtgenote, welke jonger dan 16 jaar zijn of gebrekkig, worden toevertrouwd aan de zorgen en ten laste komen van de echtgenote of van het hoofd van de familiegroep,

3°. Zo de militair kinderen heeft of broers of zusters, neven en nichten, welke jonger dan 16 jaar zijn of gebrekkig en ten laste komen van een ander persoon dan de echtgenote, de vader, de moeder of een bloedverwant in de opklimmende lijn van de militair, zullen enkel de verhogingen worden toegestaan, zonder de hoofdvergoeding.

Het maandelijks maximumbedrag van de vergoedingen is als volgt vastgesteld:

Echtgenote van de militair of hoofd van de familiegroep, 12 gulden; bijslag per kind vier gulden; enige bijslag van hetzelfde bedrag voor de broers en zusters, neven en nichten.

Aanvraagformulieren moeten bij de consul van het gebied worden aangevraagd.

De aanvragen zullen worden onderzocht door een te 's-Gravenhage gevestigde commissie, welke zal beslissen of ze in aanmerking komen dan wel dienen te worden afgewezen.

De aanvrager evenals de minister van binnenlandse zaken zullen in hoger beroep kunnen komen bij de commissie van beroep ingesteld bij de zetel der regering.

Om in hoger beroep te komen behoeft de aanvrager enkel een gewone brief te zenden aan de voorzitter van de commissie voor de vergoedingen voor huisvesting, in Nederland, te 's-Gravenhage, Nassau Zuilensteinstraat 21, welke de aanvraag zal doorzenden aan een commissie van beroep te Havre.

Het hoger beroep schort de uitvoering van de beslissing niet op.

De vergoeding zal maandelijks en bij vooruitbetaling worden verstrekt door de Belgische consul van het gebied.

Berlijn, 23 mei. Enige weken geleden kwam het bericht, dat in de Scheldemonding een Nederlandse loodskotter en een ander Nederlands vaartuig op Engelse mijnen gelopen waren en gezonken zijn. Verscheidene Nederlanders kwamen daarbij om het leven. Er werd toen van bijzondere zijde opgemerkt, dat men het zeker van Engelse zijde zou trachten voor te stellen alsof de mijnversperringen gelegd werden ter bescherming van de onzijdige staten. Hoe het mogelijk zou zijn om deze soort bescherming ook te kenschetsen als een bescherming van menselijkheid en beschaving, kon men toen nog niet zeggen, dat de overgang tot deze oplossing zeer moeilijk moest zijn. De Engelse begaafdheid voor zulke constructies zou zeker de weg wel vinden. Ze zou er thans een gelegenheid voor hebben. Het Nederlandse blad De Nieuwe Courant meldt, dat de stoomboot Eole, die in dienst van de Belgische ondersteuningcommissie voer, op de reis naar Rotterdam bij het vuurschip Doggersbank Zuid, dus in de vrije vaargeul, op een Engelse mijn gelopen is.

De entente is er steeds in een met geschrift en beeld gevoerde propaganda op uit tegenover de barbaarsheid van Duitsland's optreden in België het liefdeswerk der voeding van de Belgische bevolking van het bezette gebied te stellen. Daartegenover was vroeger op te merken, dat de stoomboten, die voor de Belgische ondersteuningscommissie voeren, door de Engelse oorlogsvloot en door de Engelse autoriteiten in strijd met de afspraak gedwongen werden in het versperde gebied te varen. Heden wordt gemeld, dat zulk een stoomboot op een der mijnen gelopen is, die in de vrije geul naar de Nederlandse wateren door Engeland gelegd zijn. Dat levert er een nieuw bewijs voor, dat niet Duitsland, maar Engeland de voeding van de Belgische bevolking in gevaar brengt, dat niet de duikbootoorlog, maar de Engelse oorlogsmaatregelen de toevoer van levensmiddelen naar België onmogelijk maken. Ongelukken, die ten gevolge van het leggen van Engelse mijnen aan de Zweedse kust

niet ver van Göteborg voorgekomen zijn, geven een aanvulling van het beeld van de zelfopofferende zorg van Engeland voor de onzijdige staten en van zijn verdediging der rechten van de zwakken, van de beschaving en van de menselijkheid.

26 mei 1918

Havre, 25 mei. In aansluiting met de vroeger verstrekte mededeling heeft de minister van oorlog de volgende maatregelen getroffen ten opzichte van de gepensioneerde opperofficieren. Krachtens deze maatregelen zou het jaargeld gedurende de oorlog worden gebracht voor de luitenant-generaals op 12.000 F, voor de generaals-majoor op 10.000 F, voor de kolonels op 9000 F, voor de luitenant-kolonels op 7000 F en voor de majoors op 6000 F.

28 mei 1918

De Halle van Ieper.

In de gisteren gehouden vergadering van "Heemschut" heeft, na de inleiding van de heer H. Hoste over de Halle te Ieper, nog een gedachtewisseling plaatsgevonden of deze weer moet worden opgebouwd. Tegenover de mening van de heer Weissman, dat een nieuw gebouw niet nodig zou zijn en daarom niet gebouwd moet worden, en dat men, hoe zuiver ook in oude stijl bouwend, een taal zal spreken, welke men niet verstaat, stond de mening van dr. J. Kalf, dat die behoefte ligt in het verklaarbaar verlangen der burgerij, om dus het herstel zo volledig mogelijk te zien. Voldoende zal daarvoor zijn een gebouw, dat in grote lijnen aan het oude herinnert.

De heer Louis van der Swaelmen meende ook, dat het mogelijk zou moeten zijn om een middenweg te kiezen.

Prof. Sluyterman betoogde, dat de Halle, als behorend tot een afgesloten tijdperk, niet in de oude vorm herbouwd moet worden; en ook mag er niet komen iets, wat in grote lijnen aan de Halle herinnert; men moet uit Holland, waar men over de liefhebberij heen is, om van een stad kunstmatig een oudhedenmuseum te maken, een dergelijk advies niet verwachten. We moeten het verlies van de Halle met dat van zoveel andere schone bouwwerken betreuren als het onherstelbaar verlies van doden.

De vergadering besloot de vraag, of de Halle herbouwd moet worden, ontkennend te beantwoorden. Zonder daarbij enige uitspraak te willen doen omtrent andere vraagstukken, de herbouw van verwoeste steden betreffend.

30 mei 1918

Havre, 29 mei. In een telegram aan president Wilson heeft koning Albert de dank van het Belgische volk tot uiting gebracht voor de schitterende offervaardigheid, welke de Amerikaanse natie ten opzichte van het Belgische leger en de Belgische burgerbevolking betoont.

President Wilson heeft geantwoord dat er door het Rode Kruis nooit met grotere oprechtheid en van ganser harte steun is verleend dan aan de dappere Belgische bevolking. Wij gevoelen, zo zegt hij, dat ons lot, zowel als het hare, afhangt van de volledige overwinning van de zaak der vrijheid.

31 mei 1918

De Duitsers in België.

Havre, 31 mei. De mijnwerkers in de Borinage hadden enige tijd geleden het werk neergelegd uit protest tegen het wegvoeren door

de Duitsers van de mannen van 14 tot 50 jaar en van de vrouwen boven de 16 naar Geraardsbergen in Oost-Vlaanderen en ook naar Noord-Frankrijk om er wol te sorteren en loopgraven te maken. De Duitsers hebben de mijnwerkers gedwongen de arbeid te hervatten door hen de broodkaart af te nemen. In de steden dicht bij het front, in het bijzonder te Escaussinnes bij Valenciennes werden alle inwoners, behalve de gehuwde vrouwen met kinderen en de grijsaards, gedwongen voor de Duitse troepen te werken.

9 juni 1918

Havre, 8 juni. Officieel: de Belgische regering heeft een verklaring gericht tot de regeringen der geallieerde en neutrale landen om te protesteren tegen de willekeurige maatregelen, welke de Duitse autoriteiten in België ten opzichte van de rechtspraak hebben getroffen.

Het slot luidt: de Belgische regering tekent verzet aan tegen de instelling en de werkzaamheid van buitenlandse rechtslichamen en tegen de deportaties van leden der rechterlijke macht, onder omstandigheden, die een flagrante en bijzonder ernstige schending der internationale overeenkomsten vormen, alsmede tegen de toepassing van Duitse wetten in België. Ze meent eveneens de aandacht der neutrale staten te moeten vestigen op het feit dat de besluiten, welke de in België gevestigde Duitse rechtslichamen in strafzaken of civiele aangelegenheden hebben genomen, over de beginselen van het volkenrecht, niet tot grondslag kunnen dienen voor enige rechtspleging of terechtstelling in het buitenland.

Onze correspondent te Havre meldt, dat de Belgische missie tot het bestuderen van het Taylorstelsel in Amerika door de Amerikaanse minister van marine is ontvangen, die heeft verklaard, dat het bezoek van de missie de banden versterkt, welke de Verenigde Staten met

België verenigen, dat door zijn heldhaftig lijden de bewondering der gehele wereld heeft gewekt.

11 juni 1918

De Messenger de Bruxelles van 6 juni meldt, dat er op de Belgische groentemarkt bijna niets aangevoerd wordt, en wat er komt, is bijna niet te betalen. "De oorzaak van deze ellendige stand van zaken is eenvoudig: er wordt tegenwoordig schandelijk met groenten gespeculeerd. De kettinghandelaars staan van 's morgens 3 uur af op de loer; ze wachten de boeren bij hun aankomst op, kopen en bloc alle voor de hoofdstad bestemde groenten op, en bepalen dan de prijs even hoog als ze willen. Er bestaat weliswaar een verordening, waarbij het en bloc opkopen van groenten op onze markten verboden wordt, maar om toch vooral geen verandering te brengen in een in België zo geliefde gewoonte, heeft men er van afgezien, de hand aan deze verordening te houden ...

"Tegen het einde van de markt ziet men op de trottoirs grote stapels groente, die met koortsachtige haast ingepakt worden. Dat, wat moest dienen om de bevolking van Brussel te voeden, wordt naar de provincie verzonden" ...

13 juni 1918

Havre, 12 juni. De commissie voor de heropbouw van industrie en landbouw in België kwam heden bijeen onder voorzitterschap van de minister van economische zaken. Ze hield zich bezig met de kwestie van het gebruik van de machines, gereedschappen, barakken, die aan het eind van de oorlog ter beschikking zouden zijn en gebruikt zouden kunnen worden gedurende de tijd tussen de terugkeer in het land en het aankomen van nieuwe machines en gereedschap.

16 juni 1918

Havre, 15 april. Een koninklijk besluit bepaalt dat de in 1899 geboren jonge mannen, die in Baarle-Hertog wonen, zich voor 15 juli aan het Belgische consulaat voor de militaire dienst moeten laten inschrijven.

18 juni 1918

Brussel, 16 juni. De Belgische regering heeft een verklaring openbaar gemaakt, waarin ze zich keert tegen de instelling van Duitse rechtbanken in bezet België en beweert dat zulks een schending is van de Haagse conventie.

Hiertegenover moet er op worden gewezen, dat het Duitse bestuur in België gedwongen werd Duitse rechtbanken in te voeren, teneinde de taak te vervullen, die het door art. 43 der Haagse conventie is voorgeschreven, namelijk de openbare orde te handhaven, daar de Belgische rechtbanken, met verzaking van de belangen van het Belgische volk, feitelijk hun arbeid hebben gestaakt, waardoor elke rechtszekerheid in het burgerlijk leven heeft opgehouden.

Het Duitse bestuur kon natuurlijk zulk een toestand op de duur niet dulden en heeft daarom, nadat het de Belgische rechtbanken langer dan anderhalf jaar in volledige onafhankelijkheid had laten werken, de belangen van het bezette gebied door het instellen van Duitse rechtbanken moeten beschermen. Ook de meest spitsvondige verklaringen der Belgische regering kunnen dit feit niet loochenen.

19 juni 1918

De haven van Antwerpen en de economische oorlog. De Antwerpsche Courant betoogt nog eens, dat voortzetting van de economische oorlog na de oorlog tegen Duitsland de ondergang van Antwerpen ten gevolge zou hebben. Frankrijk heeft voor Antwerpen

slechts geringe betekenis: in 1913 kwamen er in de Antwerpse haven slechts 207 Franse schepen met een gezamenlijke inhoud van 282.000 ton, tegen 1135 Duitse schepen met 3.000.000 ton. Het aandeel van Frankrijk in de binnenscheepvaart op Antwerpen bedroeg 1181 schepen met slechts 329.000 m³ inhoud, dat van Duitsland 7464 schepen met bijna 3.500.000 m³ inhoud.

"Voor Engeland is het enigszins anders," vervolgt het blad. "Als dit land na de oorlog met Midden-Europa en met wat erachter ligt, handel wil drijven, dan is België met het oog op het goederentransito, zowel als Nederland, van zeer grote betekenis. Maar als Engeland, dat in Duitsland voor de oorlog een van zijn beste afnemers vond, de boycot tegen de middenrijken op touw zet en elders afnemers zoekt om het gemis van Duitsland te vergoeden, dan juist is België er het ergst aan toe: dan is er geen transitoverkeer meer van Engeland naar de middenrijken en terug.

"Men mag zich dus afvragen, wat er van de Antwerpse haven zou voortkomen, als ze niet mocht steunen op Duitsland en de andere centrale landen. Iedere handelsman moet erkennen, dat België geen welvaart meer kan beleven, als de centralen het voorwerp worden van een economische boycot. Zulk een boycot zou voor Duitsland een lelijke streep door zijn rekening zijn, maar voor Antwerpen erger nog: de ondergang en de dood!"

21 juni 1918

Levensmiddelenvoorziening van België en Noord-Frankrijk.

Het Nederlands correspondentiebureau in Den Haag meldt ons:

Naar wij vernemen, zullen binnenkort de meest op de voorgrond tredende personen op het gebied van de levensmiddelenvoorziening van België en Noord-Frankrijk te 's-Gravenhage bijeenkomen, ten

einde zo mogelijk met de betrokken regeringen maatregelen te beramen, waardoor in het zeer ernstig tekort aan levensmiddelen in die streken zal kunnen worden voorzien.

Naar wij van zeer bevoegde zijde vernemen, schijnt in het etappegebied en Noord-Frankrijk de toestand zodanig te zijn, dat slechts ogenblikkelijke hulp redding kan brengen.

23 juni 1918

Vrij België deelt het volgende mede uit een brief uit Antwerpen:

"Het leven wordt met de dag treuriger. Daar helpt geen zon noch lente aan. De mensen zijn treurig, velen zijn levensmoe, en denken dat er geen einde meer komt aan de ellende. Het leven is duur, duur: 1 kg vlees 45 F, een kilo spek 65 F. Och, waarom nog u prijzen schrijven. Het geeft niets. Ge kunt toch niet helpen. Zegde ik u, dat we geen moed meer hebben? Dat is niet waar: iets steunt ons, en zal ons blijven steunen, de hoop op de schone, gezegende terugkomst van hen die aan de IJzer staan. We roepen ze uit alle kracht van onze ziel – en ze zullen komen."

26 juni 1918

Havre, 25 juni. Naar aanleiding van de zeer pessimistische mededeling betreffende de toestand der levensmiddelenvoorziening in het bezette gebied van België en Noord-Frankrijk, welke enige dagen geleden is verschenen, hebben wij ons gewend tot de Belgische voedingsdepartement in Havre ten einde bijzonderheden hieromtrent te vernemen. We kunnen mededelen dat de inlichtingen over deze kwestie volkomen onjuist zijn geweest. Zeker hebben de ontzaglijke behoeften van de levensmiddelenvoorziening en scheepsruimte, tengevolge van het intreden in de oorlog door de Verenigde Staten en de duikbotenoorlog langzamerhand veroorzaakt

dat de positie van het steuncomité (Commission for Relief) zeer ongunstig, zo niet wanhopig is geworden en dat het broodrantsoen, hetwelk achtereenvolgens van 330 tot 300 gram en daarna tot 250 gram werd verminderd, dreigde nog meer te moeten worden ingekrompen, doch dank zij het met succes bekroonde ingrijpen van de Belgische minister van marine op de intergeallieerde conferentie in Parijs, de 24^e juni, dankzij vooral aan de vruchtbare stappen, die de ministers de Broqueville, Segers en van der Vijvere te Londen hebben ondernomen, kan men bijna zeker zeggen dat de levensmiddelenvoorziening in het bezette gebied van België en Noord-Frankrijk verzekerd is. Er is niet alleen niet meer te vrezen voor vermindering van het huidige broodrantsoen (250 gram), doch er is alle hoop dat het weldra terug op 300, misschien zelfs op 350 gram zal worden gebracht.

Langs de Belgische grens op Nederlands gebied is bekend gemaakt, dat het vervoer van ruwe tabak boven tien kilo binnen 10 km van de grens is verboden.

27 juni 1918

Men meldt ons:

Een persoon, die uit België kon ontsnappen, heeft hier medegedeeld, dat de 1^e april laatstleden, de mijnwerkers van het kolenbekken van Bergen de algemene werkstaking uitgeroepen hadden, om op die wijze te protesteren tegen de deportaties naar het front bij Douai van de mannen van 14 tot 50 jaar en van vrouwen boven 16 jaar. Op een ogenblik was de verbittering van de bevolking zo onweerstaanbaar, dat de Duitse overheid ertoe overging, althans de jongelieden van 14 tot 17 jaar terug te laten komen.

2 juli 1918

In bezet België zijn bij verordening van generaal kwartiermeester Hohndorff en generaal von Zwehl de Provinciale Staten bijeengeroepen, om te beraadslagen omtrent de wijze, waarop men de betaling zal kunnen verzekeren van de eerste zes volgende maanden oorlogsbelasting, opgelegd door het besluit van 21 mei 1917.

Dit besluit van 21 mei 1917 verhoogde de maandelijks oorlogscontributie van 50 tot 60 miljoen, zodat ze nu jaarlijks 720.000.000 frank bedraagt voor een noodlijdende bevolking van iets meer dan 7 miljoen personen.

5 juli 1918

Tuberculose in België.

Men meldt ons:

Uit het bezette België komt de tijding dat, welke maatregelen de gemeentebesturen ook nemen, de tuberculose ten gevolge van de ondervoeding der bevolking schrikbarend toeneemt. Met alle kracht willen de autoriteiten zich nu tegen deze uitbreiding van de ziekte verzetten. Men wil tal van nieuwe sanatoria oprichten. Daartoe is geld nodig, veel geld. Doch in een land, dat lijdt zoals België lijdt, gaan de beurzen gemakkelijk open en in enkele dagen is reeds door particulieren alleen voor 6 miljoen ingeschreven.

8 juli 1918

Een vertraagd telegram van onze correspondent te Havre meldt ons nog, dat Koning Albert van België op 4 juli een telegram aan president Wilson zond, waarin hij opnieuw zijn dank betuigde aan de grote Amerikaanse natie voor haar voortdurende inspanning ter leniging van het ongelukkig lot der Belgen en waarin hij zijn bewondering uit

het voor het gedrag der Amerikaanse troepen op het slagveld in Frankrijk.

9 juli 1918

De nieuwe rechtsorde.

Brussel, 5 juli.

Men herinnert zich ongetwijfeld de gebeurtenissen van de maand februari, waarvan het gevolg was, dat de rechterlijke macht in bezet België haar zittingen sloot: een incident met een paar leden van de Raad van Vlaanderen had tot gevolg dat enkele hoge magistraten naar Duitsland werden gedeporteerd en in deze omstandigheden meenden de overgebleven rechters, dat de onafhankelijkheid der rechtspraak niet voldoende meer gewaarborgd was om een uitoefening van het hoge ambt mogelijk te maken. Een en ander is hier ter plaatse destijds van verschillende zijden breedvoerig voor de lezers toegelicht, zodat het bij de belangstellenden als bekend mag verondersteld worden.

Pogingen, ook van zeer geachte neutrale zijde, aangewend om partijen tot een schikking te brengen (de geschiedenis hiervan zal later eens geschreven worden), mochten niet tot het gewenste resultaat leiden en een toestand van rechteloosheid ontstond, welke dreigde de meest ernstige gevolgen te zullen hebben. De bezettende macht, die deze toestand waarschijnlijk wel niet voorzien, noch begeerd had, begreep dat het voor de inwendige rust van het land van groot belang was hier in te grijpen en besloot zelf de rechtspraak in handen te nemen, een besluit, gemakkelijker te nemen, dan uit te voeren. De Belgische regering en anderen, die tegen dit plan protesteerden, wees zij op artikel 43 van de Haagse conventie, dat

de bezetter voorschrijft alle maatregelen te nemen om, zoveel als doenbaar, de algemene orde en het publieke leven te verzekeren.

Op 6 april tekende dan ook de gouverneur-generaal enige verordeningen, waarbij in Vlaanderen en in Wallonië Duitse strafrechtelijke rechtsgedingen werden ingesteld. De grote lijnen, waarnaar deze werden ingericht, zijn de navolgende. De rechtspleging wordt uitgeoefend door onafhankelijke, alleen aan de wet onderworpen, keizerlijke districtsrechtbanken, terwijl in tweede aanleg, die alleen bij de burgerlijke zaken bestaat, een keizerlijk opperste gerechtshof te Brussel terecht zit. Rechters en leden van het parket worden door de gouverneur-generaal benoemd uit personen, die overeenkomstig paragraaf twee van het Duitse "Gerichtsverfassungsgesetz" van 27 januari 1877 de bevoegdheid bezitten om het rechterlijk ambt uit te oefenen. De Duitse taal is de rechtstaal; bij zittingen met personen, die geen Duits kennen, is de tussenkomsst van een tolk vereist, maar die is niet nodig, wanneer alle belanghebbenden de vreemde taal machtig zijn. De zittingen zijn openbaar, hoewel de rechtbank hierop tot uitzonderingen kan besluiten, in welk geval zij niet gehouden is hiervan de redenen opgegeven. Wraking der rechterlijke personen is niet toegelaten, maar deze zelf kunnen zich bevooroordeeld verklaren. De rechtbanken verlenen elkaar wederkerig gerechtelijke bijstand, en verder aan Duitse burgerlijke en kriegsrechtbanken en aan rechtbanken van de met het Duitse rijk verbonden en van de onzijdige staten.

Bij burgerlijke gedingen zijn de rechtbanken alleen bevoegd, wanneer een Duitser, een onderdaan van een met het Duitse rijk verbonden staat of een onderdaan van een onzijdige staat, of een dwangbeheerder, en liquidator of een vertegenwoordiger (deze laatste drie in de zin van reeds eerder door de gouverneur-generaal gegeven verordeningen) in deze ambtelijke hoedanigheid als

aanklager, beklaagde of tussenkomende bij het geding betrokken is. Verordeningen tegen militairen van het Duitse en de verbonden legers en daarmee gelijkgestelde personen zijn niet-ontvankelijk. In de districtsrechtbanken worden de gedingen door één rechter afgehandeld, in het opperste gerechtshof door drie. In hoofdzaak is de Zivilprozessordnung voor het rijk van 30 januari 1877 toepasselijk. Hoger beroep bij het opperste gerechtshof is toegelaten, wanneer de waarde der betwiste zaak meer dan 5000 frank bedraagt. De tussenkomst van advocaten is niet vereist, maar voor de waarneming van belangen der partijen kunnen door het hoofd van het burgerlijk bestuur benoemde Justizkommissare worden toegelaten; hierover beslist de rechtbank naar goeddunken. Rechtsgedingen, welke bij het in werking treden bij verordening der Belgische rechtbanken aanhangig waren, doch waarover nog niet door een kracht van gewijsde hebbend vonnis beslist is, kunnen opnieuw aanhangig gemaakt worden bij de districtsrechtbank, welke naar goeddunken rekening kan houden met de huidige stand van het geding.

Wat de strafzaken betreft, zijn de rechtbanken bevoegd misdrijven en overtredingen te vonnissen, die het parket (Staatsanwaltschaft) aanhangig maakt; hierdoor wordt de bevoegdheid van de kriegsrechtbanken en kriegsbevelhebbers in genen delen gewijzigd. De rechtbanken vonnissen krachtens het in den lande geldende strafrecht, met dien verstande evenwel, dat enkel en alleen straffen uit te spreken zijn overeenkomstige het Duitse Reichsstrafgesetzbuch, d.w.z. Zuchthaus in plaats van dwangarbeid en opsluiting, Gefängnis i.p.v. gevangenisstraf en Festung i.p.v. hechtenis. De strafgedingen worden door één rechter afgehandeld; alleen misdaden, waarvoor de doodstraf of meer dan vijf jaar gevangenisstraf is voorzien, worden door drie rechters gevonnist. De Strafprozessordnung voor het Duitse rijk van 1 februari 1877 is op de rechtspleging toepasselijk; het parket dient slechts dan een klacht in,

wanneer dit in het openbaar belang ligt. De beslissingen zijn niet vatbaar voor beroep. De rechtbank beslist naar goeddunken inzake de toelating en de aanstelling van een verdediger; de verdediging is verplicht, wanneer de rechtbank met drie rechters zetelt.

Het parket zorgt voor de voltrekking der straf en kan daarbij de hulp van de krijgsoverheid inroepen. Een vonnis tot terdoodveroordeling mag niet voltrokken worden, vooraleer vaststaat dat de bevoegde overheid beslist heeft geen gebruik te maken van het genaderecht. De doodstraf wordt door de kogel voltrokken; de plaatselijk bevoegde krijgsoverheid zorgt voor de uitvoering. Het recht van begenadiging en van strafverlaging berust bij de gouverneur-generaal, in het etappegebied bij de opperbevelhebber.

Voor Wallonië werden districtsrechtbanken ingesteld te Verviers, Luik, Marche, Namen en Charleroi, voor Vlaanderen te Brussel, Leuven, Antwerpen en Hasselt; ze aanvaardden hun ambtsbezigheden op verschillende data, vastgesteld tussen 15 mei en 24 juni, te Brussel en Antwerpen op 1 juni, te Luik op 20 juni..

Wat het personeel betreft, zo werden daarin onder andere benoemd een Pruisische Landsgerichtsdirektor, een Badense Landsgerichtsrat, een Wurtembergse amtsrichter, een Saksische Oberamtsrichter tot rechters, een Badense Gerichtsassessor tot Staatsanwalt, een notaris tot Justizkommislar.

In Brussel werden de strafzittingen op 10 juni geopend onder voorzitterschap van een vroegere rechter uit München; die dag werden vier zaken behandeld, diefstallen en oplichting; verhoren en pleidooien hadden in het Duits, met behulp van een vrouwelijke tolk plaats. Op 28 juni werden de eerste burgerlijke gedingen behandeld, en zo is, na een stilstand van vier maanden, de wagen weer aan het rollen. Dat dit niet vanzelf ging en heel wat voeten in de aarde had,

vooral waar het betref de geschikte ambtenaren te vinden om zomaar klakkeloos de geroutineerde Belgische magistraten te vervangen, spreekt vanzelf, zodat het er wel eens naar uitzag en er ook in die richting geruchten gingen, dat deze zaak voor de bezettende overheid te zwaar zou blijken. Op grond hiervan wierp dan ook voor enkele weken een hier ter stede verschijnend Vlaams blad een balletje op om de inrichting van Vlaamse rechtbanken te bepleiten. Om ons onbekende redenen is men daar echter blijkbaar niet in getreden.

Intussen zijn kort geleden de naar Duitsland gevoerde magistraten weer losgelaten en teruggekeerd in hun haardsteden.

Tenslotte zal het wel overbodig zijn mede te delen, dat de Belgische balie, die zich met de magistratuur solidair heeft verklaard, weigert voor de nieuwe rechtbanken op te treden.

Reorganisatie van het spoorwegverkeer in België.

Men schrijft ons:

Wij vernemen, dat de Belgische regering er hoe langer hoe meer werk van maakt om de nodige voorbereidende maatregelen te treffen teneinde het door de Duitsers zeer beschadigde spoorwegnet na de oorlog in de kortst mogelijke tijd weer zo goed mogelijk in orde te brengen.

Met dit doel had Segers, minister van spoorwegen enz. een commissie ingesteld, die de nodige voorstudie zou doen. Deze commissie is al een heel eind opgeschoten met haar werkzaamheden. Ze heeft voornamelijk haar aandacht gewijd aan het voor elektriciteit inrichten van de Belgische spoorwegen, zoals haar gevraagd werd door de minister, en we kunnen mededelen, dat ze tot het besluit kwam, dat het een economisch voordeel zou zijn als

bij voorkeur de elektrische drijfkracht werd gebruikt: het zou aanleiding geven tot besparing bij de exploitatie en het vervoer uitbreiden. Men onderzoekt nu de middelen om de verandering in te voeren.